

CURTEA DE APEL SUD

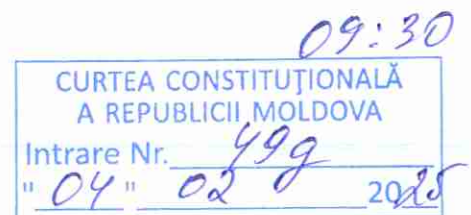

SOUTH COURT OF APPEAL

Nr. 298 din 31.01.25

Către: **Curtea Constituțională a
Republicii Moldova**

Sediul: **municipiul Chișinău,
str.Alexandru Lăpușeanu, 28**

Curtea de Apel Cahul expediază pentru examinarea excepției de neconstituționalitate, în vederea controlului constituționalității normei de drept inclusă la punctul 1. lit.b) din Anexa nr.2 la Legea cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală nr.1593 din 26.12.2002, la excepția ridicată din oficiu prin încheierea Curții de Apel Sud sediul Cahul din 29.01.2025, în cadrul examinării cauzei civile la acțiunea reclamantului Compania Națională de Asigurări în Medicină Agenția Teritorială Sud, împotriva pârâtei Lungu (Costenco) Ioana, privind încasarea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală și penalității de întârziere (dosar nr.2-23167608-05-2a-22032024).

Anexă: sesizarea Curții Constituționale (14 file) cu actele atașate (20 file).

Judecător

Movilă Vitalie

Curtea de Apel Sud sediul Cahul

MD-3909, or. Cahul, str. Ștefan cel Mare, 30 tel. (299) 2 – 55 – 85

Nr. _____

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

str. Alexandru Lăpușneanu nr.28,
Chișinău MD 2004,
Republica Moldova

SESIZARE

PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE

prezentată în conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) și lit.g) din Constituție

I – AUTORUL SESIZĂRII

1. Curtea de Apel Sud, completul de judecată constituit din judecătorii Bondarenco Natalia, Movilă Vitalie și Serghei Pilipenco
2. Adresa: mun.Cahul, str.Ștefan cel Mare, nr.30
3. Tel./fax 0(299)-3-26-72, tel.0(299)-3-26-65;
adresa electronică: cach@justice.md

II – OBIECTUL SESIZĂRII

Obiectul prezentei sesizări este controlul constituționalității normei de drept inclusă la:

punctul 1. lit.b) din Anexa nr.2 la Legea cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală nr.1593 din 26.12.2002, cu prevederea: "*Persoanele fizice neangajate, cu domiciliul în Republica Moldova, care se includ în una din următoarele categorii: ... b) fondatorii de întreprinderi individuale*"

în cazul persoanelor care asigură creșterea și educarea a patru și mai mulți copii, și care sunt fondatori de întreprinderi individuale.

III – CIRCUMSTANȚELE CAUZEI EXAMINATĂ DE INSTANȚA DE JUDECATĂ

Pe rolul Curții de Apel Sud sediul Cahul (ca instanță de apel) se află cauza civilă la acțiunea reclamantului Compania Națională de Asigurări în Medicină Agenția Teritorială Sud, împotriva pârâtei Lungu (Costenco) Ioana, privind încasarea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală și penalității de întârziere.

Procesul a demarat prin cererea de chemare în judecată depusă la 23.11.2023 de reclamantul Compania Națională de Asigurări în Medicină Agenția Teritorială Sud, prin care pretinde: încasarea de la pârâta Lungu (Costenco) Ioana a primei de asigurare obligatorie de asistență medicală pentru anul 2003 în mărime de 12.636 lei, și încasarea penalității de întârziere în mărime de 2.982 lei.

În motivarea pretențiilor sale reclamantul a indicat că, conform art.4, 10, 17 ale Legii cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală nr.1585-XIII din 27.02.1998, art.4, 22 și Anexa nr.2 a Legii cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală nr.1593-XV din 26.12.2002, fondatorii de întreprinderi individuale, vor achita integral o primă de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă în termen de până la data de 31 martie a anului de gestiune.

În același timp, art.17, 30 a Legii nr.1593-XV din 26.12.2002 și Regulamentul privind controlul achitării primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală (în continuare AOAM) în sumă fixă, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1246 din 19.12.2018 prevede, că evidența și controlul corectitudinii calculării și virării în termen la contul CNAM a primelor de AOAM și penalităților aferente, precum și identificarea a persoanelor neasigurate obligate să se asigure în mod individual se efectuează de către agențiile teritoriale ale CNAM.

În urma controlului efectuat de reclamant, s-a constatat că Lungu (Costenco) Ioana n-a achitat prima de AOAM pentru anul 2023.

Conform art.4 a Legii fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pentru anul 2023 nr.358 din 22.12.2022, prima de asigurare obligatorie de asistență medicală calculată în sumă fixă pentru categoriile de plătitori prevăzute de Legea nr.1593-XV din 26.12.2002 se stabilește în mărime de 12.636 lei. Potrivit art.30 alin (1) din Legea nr.1593-XV din 26.12.2002, penalitatea de întârziere pentru neachitarea în termen a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, percepută de la plătitori, se stabilește în mărime de 0,1% din suma datoriei pentru fiecare zi de întârziere a plății și se transferă pe conturile CNAM. La data de 22.11.2023 penalitatea de întârziere constituie 2.982,10 lei.

Notificarea cu nr.03-43-218 din 23.11.2023 a fost expediată prin intermediul Întreprinderii de Stat „Poșta Moldovei” cu aviz de livrare recomandat la adresa debitorului raionul Cahul, satul Larga Nouă, pentru înștiințarea debitorul despre achitarea datoriei, astfel s-a epuizat calea extrajudiciară de soluționare a litigiului.

La cererea de chemare în judecată a fost anexată confirmarea că pârâta Lungu (Costenco) Ioana este fondatorul/administratorul Gospodăriei Țărănești ”Lungu I.C.” cod fiscal 21669348, și în ședințele de judecată reprezentantul reclamantului a concretizat că adjudecarea se pretinde de la pârâtă grație calității ei de fondator al întreprinderii individuale și atribuirea ei la categoria de plătitori ai primei de asigurare obligatorie de

asistență medicală în sumă fixă, în temeiul pct.1 lit.b din Anexa nr.2 la Legea nr.1593 din 26.12.2002.

Prin hotărîrea Judecătoriei Cahul sediul central din 29 ianuarie 2024, acțiunea reclamantului Compania Națională de Asigurări în Medicină Agenția Teritorială Sud a fost admisă, și s-a hotărât: încasarea de la Lungu (Costenco) Ioana în beneficiul Agenției Teritoriale Sud a Companiei Naționale de Asigurări în Medicină prima de asigurare obligatorie de asistență medicală pentru anul 2003 în mărime de 12.636 lei, și penalitatea de întârziere în mărime de 2.982,10 lei; încasarea de la Lungu (Costenco) Ioana în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 468,54 lei.

Pentru adoptarea hotărîrii din 29.01.2024, Judecătoria Cahul a constatat că Lungu (Costenco) Ioana începând cu 14.06.1999 este fondatorul Gospodăriei Țărănești, care a fost radiată din Registrul de stat la 18.12.2023, și pentru perioada anului 2023 nu și-a onorat obligațiile de achitare a primei de asigurare obligatorie de asistență medicală, izvorâtă din principiul obligativității prevăzut de art.5 alin.(1) lit.d) Legea nr.1585 din 27.02.1998 și stabilită în quantum fix la suma 12.636 lei în conformitate cu prevederile art.22 alin.(1) și Anexei 2 la Legea nr.1593 din 26.12.2002.

Instanța de fond a respins argumentul pârâtei, precum că are 5 copii, deoarece din prevederile art.4 alin.(4) Legea nr.1585 din 27.02.1998 coroborat cu Anexa nr.2 din Legea 1593 din 26.12.2002 rezultă, că fondatorii de întreprinderi individuale fac parte din categoriile de plătitori în sumă fixă, care se asigură în mod individual, indiferent dacă este mamă a 5 copii și intră în categoria persoanelor asigurate de Guvern (art.4 alin.(4) lit.m) Legea nr.1585 din 27.02.1998).

Pârâta Lungu (Costenco) Ioana a contestat cu apel hotărîrea Judecătoriei Cahul sediul central din 29 ianuarie 2024, solicitând casarea hotărîrii menționate și emiterea unei noi hotărîri de respingere integrală a acțiunii reclamantului AT Sud a CNAM. Printre altele apelanta a invocat că Anexa nr.2 la Legea 1593/2002 enumera categoriile de plătitori ai primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă, la pct.1 lit.b) fiind enunțați expres fondatorii de întreprinderi individuale, însă în același timp apelanta este mama a cinci copii (Costenco Ana-Maria născută la 17.06.2005, Costenco Andrei născut la 15.02.2001, Costenco Denis născut la 24.04.1991, Costenco Alexandru, născut la 11.11.1989, Costenco Constantin născut la 15.11.1995), unul dintre care a atins majoratul după data de 31 martie 2023, și astfel fiind incidente prevederile art.4 alin.(4) lit.m) a Legii nr.1585/1998, potrivit căruia apelanta, că părintele, inclusiv adoptiv, care exercită în mod efectiv creșterea și educarea a patru și mai mulți copii, pentru perioada în care cel puțin un copil are vârsta de până la 18 ani nu achită prima de asigurare obligatorie de asigurare medicală. Circumstanță de care, în viziunea apelantei, nu a ținut cont instanța de judecată la adoptarea hotărîrii.

Apelanta Lungu (Costenco) Ioana, asistată de avocatul Cotea Svetlana, a prezentat instanței de apel înscrisuri probatorii suplimentare, care atestă că dânsa este mama a 5 persoane, în special: Costenco Ana-Maria născută la 17.06.2005, Costenco Andrei născut la 15.02.2001, Costenco Denis născut la 24.04.1991, Costenco Alexandru, născut la 11.11.1989, Costenco Constantin născut la 15.11.1995.

Astfel norma legală (punctul 1. lit.b) din Anexa nr.2 la Legea cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală nr.1593 din 26.12.2002), a cărei excepție de neconstituționalitate este ridicată în prezenta sesizare, este relevantă pentru soluționarea litigiului aflat pe rolul Curții de Apel Sud, care urmează să decidă corectitudinea aplicării acestei legi de către instanța de fond.

LA ASPECTUL DE ADMISIBILITATE a prezentei sesizări, autorii țin să menționeze că, anterior Curtea Constituțională a adoptat decizia de inadmisibilitate a sesizării ce avea ca obiect verificarea constituționalității prevederilor Legilor nr.1585 din 27.02.1998 și nr.1593 din 26.12.2002, acestea fiind: decizia Curții Constituționale nr.45 din 22.05.2017 (sesizarea nr.52g/2017) și Hotărârea Curții Constituționale din nr.8 din 06.04.2023 (sesizările nr.72g/2022, nr.91g/2022 și nr.110g/2022), însă în respectivele sesizări au fost abordate alte aspecte de neconstituționalitate decât cele ancorate în prezenta sesizare.

În special în sesizările nr.52g/2017, nr.72g/2022, nr.91g/2022 și nr.110g/2022 s-a invocat neconstituționalitatea textului „cu excepția persoanelor obligate prin lege să se asigure în mod individual” din alineatul (4) al articolului 4 din Legea nr.1585 din 27.02.1998; art.23 alin.(4) din Legea nr.1593 din 26.12.2002; pct.10 al Regulamentului aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1246 din 19.12.2018. Hotărârea Curții Constituționale din nr.8 din 06.04.2023 deși a avut o abordare simetrică cu problematica prezentei sesizări, totuși constituționalitatea normei legale a fost apreciată strict prin prisma titularului deținător al licenței de avocat, și nu a atins problematica titularului (fondatorului) întreprinderii individuale.

IV – EXPUNEREA PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

Potrivit articolului 4 alin. (4) lit.m) din Legea nr.1585 din 27 februarie 1998, Guvernul are calitatea de asigurator pentru părinții, inclusiv adoptivi, care exercită în mod efectiv creșterea și educarea a patru și mai mulți copii, pentru perioada în care cel puțin un copil are vârsta de până la 18 ani. Totuși, dacă persoanele în discuție au decis să activeze în calitate de întreprinzător individual, punctul 1 lit.b) din Anexa nr.2 la Legea nr.1593 din 26 decembrie 2002 prevede că aceștia trebuie să se asigure în mod individual.

Astfel se evidențiază un tratament diferențiat și discriminatoriu între persoanele neangajate care au patru și mai mulți copii, persoanele întreprinzători individuali care la fel au patru și mai mulți copii, și oricare alți întreprinzători individuali care nu pot beneficia de facilitățile de la art.4 alin.(4) lit.m) Legea nr.1585/1998. Atât timp cât acest tratament nu este diferențiat în funcție de nivelul de venituri, se prezintă a fi discriminatoriu, deoarece descurajează persoanele neangajate care au patru și mai mulți copii să participe la viața socială prin practicarea antreprenoriatului individual, or imediat ce se decid să constituie o întreprindere individuală, necondiționat pierde calitatea de persoană asigurată de Guvern, indiferent dacă activitatea va fi sau nu profitabilă.

În mod obișnuit abordarea pierderii calității de asigurat din partea Guvernului la inițierea activității de întreprinzător ar fi una rezonabilă, or nu este rațional ca Statul să asigure și riscul activității de întreprinzător. În cazul din speță însă, când este vorba de părinți care cresc și educă 4 și mai mulți copii, Statul s-a angajat să le ofere acestor familii garanții la un standard mai înalt, în virtutea mai multor factori obiectivi de ordin social și economic, și aceste garanții rezultă din prevederile art.49 asociat cu art.47, 48, 50 din Constituție. Motiv din care în familiile numeroase (cu 4 și mai mulți copii) sarcina de asigurare a copiilor cu condiții de trai și educație este esențial mai majoră în comparație părinții din alte familii, și aici urmează să-și aibă rolul său Statul în oferirea unor garanții sociale ceva mai speciale. Or, inițierea unei activități individuale de întreprinzător nu presupune obținerea imediată a unor venituri suficiente pentru a emancipa de sub tutela socială a Guvernului și a se asigura medical în mod individual.

Excluderea persoanei care crește și educă 4 și mai mulți copii din categoria persoanelor asigurate de Guvern și includerea ei în categoria persoanelor asigurate individual, doar pentru faptul că aceasta este fondator al întreprinderii individuale, impune concluzia că legislatorul nu a avut în vedere situația particulară a persoanelor în discuție, capacitatea ei de a obține venituri suficiente pentru a se asigura individual.

CADRUL NORMATIV PERTINENT

Constituția Republicii Moldova

Articolul 1

Statul Republica Moldova

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate.

Articolul 16

Egalitatea

(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.

Articolul 47

Dreptul la protecție socială

(1) Statul este obligat să ia măsuri pentru ca orice om să aibă un nivel de trai decent, care să-i asigure sănătatea și bunăstarea, lui și familiei lui, cuprinzând hrana, îmbrăcămintea, locuința, îngrijirea medicală, precum și serviciile sociale necesare.

(2) Cetățenii au dreptul la asigurare în caz de: șomaj, boală, invaliditate, văduvie, bătrânețe sau în celelalte cazuri de pierdere a mijloacelor de subzistență, în urma unor împrejurări independente de voința lor.

Articolul 48

Familia

(1) Familia constituie elementul natural și fundamental al societății și are dreptul la ocrotire din partea societății și a statului.

(2) Familia se întemeiază pe căsătoria liber consimțită între bărbat și femeie, pe egalitatea lor în drepturi și pe dreptul și îndatorirea părinților de a asigura creșterea, educația și instruirea copiilor.

(3) Condițiile de încheiere, de desfacere și de nulitate a căsătoriei se stabilesc prin lege.

(4) Copiii sunt obligați să aibă grijă de părinți și să le acorde ajutor.

Articolul 49

Protecția familiei și a copiilor orfani

(1) Statul facilitează, prin măsuri economice și prin alte măsuri, formarea familiei și îndeplinirea obligațiilor ce îi revin.

(2) Statul ocrotește maternitatea, copiii și tinerii, stimulând dezvoltarea instituțiilor necesare.

Articolul 50

Ocrotirea mamei, copiilor și a tinerilor

(1) Mama și copilul au dreptul la ajutor și ocrotire specială. Toți copiii, inclusiv cei născuți în afara căsătoriei, se bucură de aceeași ocrotire socială.

(2) Copiii și tinerii se bucură de un regim special de asistență în realizarea drepturilor lor.

(3) Statul acordă alocațiile necesare pentru copii și ajutoare pentru îngrijirea copiilor bolnavi ori cu dizabilități. Alte forme de asistență socială pentru copii și tineri se stabilesc prin lege.

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

Legea cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală nr.1585 din 27.02.1998

Articolul 4. Subiecții Asigurării

(2) Asiguratul este persoana fizică obligată prin lege să își asigure riscul propriu de a se îmbolnăvi sau Guvernul, pentru categoriile de persoane prevăzute la alin.(4).

(3) Asigurat pentru persoanele angajate (salariați) este însăși persoana angajată, inclusiv persoana fizică, alta decât cea angajată prin contract individual de muncă.

(4) Guvernul are calitatea de asigurat pentru următoarele categorii de persoane neangajate cu domiciliul în Republica Moldova și aflate la evidența instituțiilor abilitate ale Republicii Moldova, specificate la alin.(9), cu excepția persoanelor obligate prin lege să se asigure în mod individual:

... m) părintele, inclusiv adoptiv, care exercită în mod efectiv creșterea și educarea a patru și mai mulți copii, pentru perioada în care cel puțin un copil are vârsta de până la 18 ani; ...

(5) Calitatea de asigurat și de plătitor al primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală pentru persoanele neangajate, care nu sînt indicate la alin.(4), o au ele înseși.

Legea cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de

asistență medicală nr.1593 din 26.12.2002

Articolul 20.

(1) Persoanele fizice care se includ în una din categoriile de plătitori prevăzute în anexa nr.2, după expirarea termenului stabilit la art.22 alin.(1), vor achita, în termen de 30 de zile calendaristice de la data includerii în categoria respectivă, prima de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă, în cuantum proporțional numărului de zile ale anului de gestiune în care nu au avut statut de persoană asigurată, inclusiv numărul de zile calendaristice rămase pînă la finele anului de gestiune.

...

(2¹) Persoanele fizice incluse la data de 1 ianuarie a anului de gestiune în una dintre categoriile de plătitori prevăzute la anexa nr.2 și care se asigură în mod individual pînă la data de 31 martie, iar pe parcursul anului achită prima de asigurare obligatorie de asistență medicală în formă de contribuție procentuală la alte recompense în mărime ce depășește cuantumul primei de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă, aprobat prin legea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pentru anul respectiv, pot solicita restituirea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală achitate în sumă fixă.

...

(4) Persoanele fizice care, concomitent, fac parte din categoriile de persoane neangajate, asigurate de Guvern, indicate la art.4 alin.(4) lit.i) și j) din Legea nr.1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală, și din categoriile de plătitori ai primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă, prevăzute la pct.1 lit.d) din anexa nr.2 la prezenta lege, nu achită prima de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă.

Articolul 23 alin.(4) în redacția începând cu 01.01.2023:

(4) Persoanele fizice care, concomitent, fac parte din categoriile de persoane neangajate, asigurate de Guvern, indicate la art.4 alin.(4) lit.i) și j) din Legea nr.1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală, și din categoriile de plătitori ai primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă, prevăzute la pct.1 lit.a) din anexa nr.2 la prezenta lege, nu vor achita prima de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă.

Articolul 23 alin.(4) în redacția începând cu 28.11.2023:

(4) Persoanele fizice care achită primele de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă cu depășirea termenelor stabilite la art.22 alin.(1) și art.23 alin.(1) vor beneficia de asistență medicală în baza statutului de persoană asigurată care se acordă de către asigurător de la data achitării primei de asigurare obligatorie de asistență medicală pentru anul de gestiune respectiv și a penalităților aferente acesteia.

Anexa nr.2

**CATEGORIILE DE PLĂTITORI
ai primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală
în sumă fixă, care se asigură în mod individual**

1. Persoanele fizice neangajate, cu domiciliul în Republica Moldova, care se includ în una din următoarele categorii:

a) proprietarii de terenuri cu destinație agricolă, cu excepția grădinilor și loturilor pentru legumicultură, indiferent de faptul dacă au dat sau nu aceste terenuri în arendă sau folosință pe bază de contract;

b) fondatorii de întreprinderi individuale;

c) persoanele fizice care, pe bază de contract, iau în arendă sau folosință terenuri cu destinație agricolă, cu excepția grădinilor și loturilor pentru legumicultură;

d) titularii de patentă de întreprinzător;

d¹) persoanele fizice care desfășoară activități independente în domeniul comerțului cu amănuntul, cu excepția comerțului cu mărfuri supuse accizelor;

e) persoanele fizice care dau în arendă unități de transport, încăperi, utilaje și alte bunuri materiale, cu excepția terenurilor cu destinație agricolă, cu excepția grădinilor și loturilor pentru legumicultură.

f) persoanele fizice care desfășoară activități în domeniul achizițiilor de produse din fitotehnie și/sau horticultură și/sau de obiecte ale regnului vegetal.

V – CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

Reieșind din competența jurisdicțională stabilită la art.135 din Constituție, art.4 din Codul Jurisdicției Constituționale, art.4 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, autorii sesizării solicită Curții Constituționale a Republicii Moldova adoptarea unei hotărâri, prin care să fie recunoscute neconstituționale:

sintagma ”*fondatorii de întreprinderi individuale*” de la punctul 1. lit.b) din Anexa nr.2 la Legea cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală nr.1593 din 26.12.2002,

în măsura în care aceste prevederi presupun că, persoanele (părinții) care asigură creșterea și educarea a patru și mai mulți copii, cel puțin unul din copii fiind cu vârsta până la 18 ani, și care în același timp sunt fondatori de întreprinderi individuale, necondiționat sunt obligați la plata primei de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă.

VII - LISTA DOCUMENTELOR

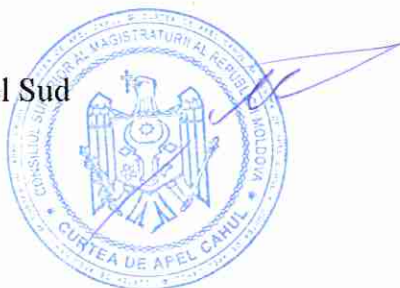
- 1) Copia cererii de chemare în judecată (2 file);
- 2) Informația din 28.07.2023 ce atestă statutul activ al Gospodăriei Țărănești ”Lungu I.C.” (una filă);
- 3) Copia hotărârii Judecătoriei Cahul sediul central din 29 ianuarie 2024 (5 file);
- 4) Copia cererii de apel motivată depusă de pârâta Lungu (Costenco) Ioana (3 file);
- 5) Încheierea Curții de Apel Cahul din 02 mai 2024, privind acceptarea cererii de apel (una filă);
- 6) Copii de pe certificatele de naștere ale copiilor: Costenco Ana-Maria născută la 17.06.2005, Costenco Andrei născut la 15.02.2001, Costenco Denis născut la 24.04.1991, Costenco Alexandru, născut la 11.11.1989, Costenco Constantin născut la 15.11.1995 (5 file);
- 7) Încheierea Curții de Apel Sud din 29.01.2025 (3 file).

VIII - DECLARAȚIA ȘI SEMNATURA

Declar pe onoare ca informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.

30 ianuarie 2025

Judecătorul Curții de Apel Sud

Movilă Vitalie

ÎNCHEIERE

29 ianuarie 2025

mun.Cahul

Colegiul judiciar al Curții de Apel Sud sediul Cahul

în componența:

președintele ședinței de judecată Natalia Bondarenco

judecătorii Serghei Pilipenco, Vitalie Movilă

cu grefierul Tatiana Ghenciu,

cu participarea: reprezentantului apelantei Lungu (Costenco) Ioana, avocat Cotea Svetlana; reprezentantului intimatului Compania Națională de Asigurări în Medicină, Agenția Teritorială Sud, Bîrlea Răducu;

examinînd în ședință publică, în ordine de apel, în procedura cererilor cu valoare redusă, cauza civilă la acțiunea reclamantului Compania Națională de Asigurări în Medicină Agenția Teritorială Sud, împotriva pârâtei Lungu (Costenco) Ioana, privind încasarea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală și penalității de întârziere-

CONSTATĂ:

1. La 23.11.2023 reclamantul Compania Națională de Asigurări în Medicină Agenția Teritorială Sud, a depus cerere de chemare în judecată împotriva pârâtei Lungu (Costenco) Ioana, prin care pretinde: încasarea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală pentru anul 2003 în mărime de 12.636 lei, și încasarea penalității de întârziere în mărime de 2.982 lei.

În motivarea pretențiilor sale reclamantul a indicat în cerere, că conform art.4, 10, 17 ale Legii cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală nr.1585-XIII din 27.02.1998, art.4, 22 și Anexa nr.2 a Legii cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală nr.1593-XV din 26.12.2002, fondatorii de întreprinderi individuale, vor achita integral o primă de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă în termen de până la data de 31 martie a anului de gestiune.

În același timp, art.17, 30 a Legii nr.1593-XV din 26.12.2002 și Regulamentul privind controlul achitării primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală (în continuare AOAM) în sumă fixă, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1246 din 19.12.2018 prevede, că evidența și controlul corectitudinii calculării și virării în termen la contul CNAM a primelor de AOAM și penalităților aferente, precum și identificarea a persoanelor neasigurate obligate să se asigure în mod individual se efectuează de către agențiile teritoriale ale CNAM.

În urma efectuării unui control privind achitarea primelor AOAM în sumă fixă, conform bazei de date și actelor contabile ale AT Sud a CNAM, s-a constatat că Lungu (Costenco) Ioana n-a achitat prima de AOAM pentru anul 2023 până la data de 22.11.2023 a anului de gestiune. În conformitate cu prevederile art.17 alin.(4) din Legea nr.1593-XV din 26.12.2002, termenul de prescripție extintivă pentru stingerea primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală și a penalităților aferente acestora este de 3 ani.

fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală, aprobat prin HG nr.594 din 14.05.2002.

În sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală, Companiei Naționale de Asigurări în Medicină și agențiilor ei teritoriale îi revine calitatea de asigurător, în timp ce calitatea de persoane asigurate o pot avea atât cetățenii Republicii Moldova, cât și străinii, în condițiile stabilite de legislație (art.4 alin.(1),(6),(7) al Legii 1585/1998) și care se dobândește ca urmare a achitării primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în cotă procentuală sau în sumă fixă în dependență de categoria de plătitori la care persoana se atribuie (anexele 1 și 2 la Legea 1593 din 26.12.2002).

Anexa nr.2 la Legea 1593/2002 enumera categoriile de plătitori ai primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă: persoane fizice neangajate, cu domiciliul în Republica Moldova, care se asigură în mod individual, la pct.1 lit.b) fiind enunțați expres fondatorii de întreprinderi individuale. Prevederile art.22 alin.(1) Legii 1593/2002: persoanele atribuite la categoria sus-menționată (plătitorii primei în sumă fixă) au obligația să achite prima de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă anual, până la data de 31 martie a anului de gestiune.

Potrivit art.14 alin.(1) Legea 1585/1998 și art.30 alin.(1) Legii 1593/2002, neachitarea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală până la data stabilită în art.22 alin.(1) al Legii 1593/2002, atrage după sine achitarea și a unei penalități, stabilite în mărime de 0,1% din suma primei pentru fiecare zi de întârziere a plății. În temeiul art.17 alin.(1¹) Legii 1593/2002, CNAM, prin intermediul agențiilor teritoriale, efectuează evidența corectitudinii virării în termen la contul său a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă și a penalităților și aplicarea penalităților sancțiunilor contravenționale.

Contrar prevederilor legale art.211 CPC, potrivit cărora judecătorul trebuie după caz să elucideze împreună cu participanții la proces circumstanțele importante pentru justa soluționarea cauzei și să cerceteze probele din dosar, n-a dat apreciere corectă faptului, că pârâta este mama a patru copii, unul dintre care a atins majoratul după data de 31 martie 2023, astfel fiind în situația prevăzută de alin.(5) art.4 al Legii nr.1585/1998, potrivit căruia calitatea de asigurat și de plătitor al primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală pentru persoanele neangajate, care nu sânt indicate la alin.(4), o au ele înseși, iar norma legală din urmă prevede la lit.m) că părintele, inclusiv adoptiv, care exercită în mod efectiv creșterea și educarea a patru și mai mulți copii, pentru perioada în care cel puțin un copil are vârsta de până la 18 ani nu achită prima de asigurare obligatorie de asigurare medicală.

Astfel, la pronunțarea hotărârii contestate, instanța de fond nu a ținut cont de situația de facto și, prevederile legale privind facilitățile părintelui care crește și educă patru și mai mulți copii, dintre care cel puțin unu este minor, și a adoptat o hotărâre neîntemeiată și neconformă legii invocate. Apelanta este mamă a 5 copii: Costenco Ana-Maria născută la 17.06.2005, Costenco Andrei născut la 15.02.2001, Costenco Denis născut la 24.04.1991, Costenco Alexandru, născut la 11.11.1989, Costenco Constantin născut la 15.11.1995.

În drept apelul mai este întemeiat și pe prevederile art.5, 15, 26, 357, 358 alin.(1), 360 alin.(1) lit.a), 362 alin.(1), 364, 365, 385 alin.(1) lit.c), 386, 387 Cod de procedură civilă.

Anterior Curtea Constituțională în jurisprudența sa nu a avut ca obiect verificarea constituționalității prevederilor de la punctului 1. lit.b) din Anexa nr.2 la Legea nr.1593 din 26.12.2002 din perspectiva dreptului la ocrotirea sănătății.

În baza celor expuse, conducându-se de art.12², 235, 260, 262-263, 269-270, 376 Cod de procedură civilă, Colegiul judiciar, –

D I S P U N E:

Reluarea examinarea în fond, în ordine de apel, a cauzei civile la acțiunea reclamantului Compania Națională de Asigurări în Medicină Agenția Teritorială Sud, împotriva pârâtei Lungu (Costenco) Ioana, privind încasarea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală și penalității de întârziere, la apelul pârâtei Lungu (Costenco) Ioana împotriva hotărârii Judecătoriei Cahul sediul central din 29 ianuarie 2024.

Se ridică din oficiu în fața Curții Constituționale excepția de neconstituționalitate a normei legale inserate la punctul 1. lit.b) din Anexa nr.2 la Legea cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală nr.1593 din 26.12.2002.

Se amână pledoariile în prezenta cauză civilă până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate.

Încheierea nu este pasibilă niciunei căi de atac.

Președintele ședinței, judecător

Natalia Bondarenco

Judecătorii

Serghei Pilipenco

Vitalie Movilă

„Copia corespunde originalului”

Președintele ședinței

Natalia Bondarenco

